

door Norbert HOSTYN

1945-1949

Het voorzitterschap van de "Cercle Artistique", die nu de "Kunstkring" was geworden, liet Jan DE CLERCK over aan Louis BOEL. Toen BOEL in 1949 overleed, nam zijn broer Pierre-Nicolas het roer over. De activiteiten van de kunstkring culmineerden in de jaarlijkse tentoonstellingen die in de Koninklijke Gaanderijen doorgingen. Deze kregen echter hoe langer hoe meer het cachet van locale onderonsjes.

Maar aan interesse ontbrak het Jan DE CLERCK niet : tot op het einde van zijn leven bleef hij een trouwe en geïnteresseerde tentoonstellingsbezoeker in eigen stad, gerespecteerd door de jongere collega's.

Tijdens de paasperiode '47 stelde hij tentoon in de zaal "Concordia" te Oostende.

Met de dood van James ENSOR in 1949 werd Jan DE CLERCK zowat de "éminence grise" van het Oostends artistiek wereldje. Zijn karakteristieke, magere verschijning met de zwierige kapmantel en andere romantische kunstenaarsattributen maakte hem voor velen, jongeren vooral, tot een levend anachronisme.

Uit goeie bron weten we dat Jan DE CLERCK in die jaren en dit tot aan zijn dood geldnood heeft gekend. Verkopen deed hij praktisch niet, en dat dwong hem sober te leven. Van diverse kanten ontving hij discrete steun.

1951

Ter gelegenheid van zijn 70ste verjaardag werd een zomertentoonstelling gehouden met huldebetoon.

Een Jan DE CLERCK-comité organiseerde een viering in het Hôtel Océan. Naar aanleiding van deze gebeurtenis schonk Jan DE CLERCK het schilderij "Oostends steegje" aan zijn geboortestad. Nog ter gelegenheid van deze verjaardagsviering verscheen een lang artikel over Jan DE CLERCK in het "Kustblad" (1).

Er moeten toen ook stappen ondernomen geweest zijn om Jan DE CLERCK met een ereteken te bedenken. Na veelvuldige tussenkomsten van onder andere Jan PIERS, Jacques ASAERT en Alphonse MAES werd Jan DE CLERCK op 21 juni 1961 bedacht met zijn benoeming tot ridder in de orde van Leopold II.

1952

Deelname aan de tentoonstelling van de Oostendse Kunstkring in de Koninklijke Gaanderijen (14 tot 31 augustus 1952). Jan DE CLERCK toont er "Oud Oostende" en "Sloepen" (2).

1953

De overstroming van februari '53 was een nieuwe klap voor de DE CLERCK's : waterschade aan hun huis in de Brusselstraat stelde hen voor nieuwe financiële moeilijkheden, terwijl ook heel wat werken verloren gingen.

Ter gelegenheid van haar huwelijk met Groothertog Jan van Luxemburg schonk Jan DE CLERCK Prinses Joséphine-Charlotte een schilderij.

1955

In het meinummer '55 van het tijdschrift "West-Vlaanderen", dat speciaal aan Oostendse kunstenaars was gewijd, verscheen een kort artikel over Jan DE CLERCK. Het was van de hand van Albert SMEETS, en was versierd met een portret van de meester dat door Paul VERMEIRE getekend was (3).

We drukken het artikel hieronder af :

Een geliefde Oostendse figuur. De mensen keren zich om als hij voorbij gaat, deze grote grijsaard met zijn eerbiedwaardige baard en zijn ernstige ogen, die kijken naar de takken der bomen van het park, het werk der vissers op de kaai of het spel der baren aan zee.

Als we hem gingen vinden in zijn woning, die opgepropt is met herinneringen zoals vroeger het huis van zijn tijdgenoot Ensor, dan bewees hij ons onmiddellijk, dat hij nog volop in de kunstbeweging staat en er om bekommerd is zichzelf te hernieuwen : ik sta nu in mijn vijfde phase zegt hij, naar zijn laatste werk wijzend, het weergeven der klanken voortgebracht door de golven van de zee.

Wij bladeren in het mooie album dat in 1928 tot zijn eer werd uitgegeven en waar schitterende getuigenissen opgeschreven staan. Over de mens zegde gouverneur Baels : "Een mooie figuur, die Jan De Clerck. In in helderblauwe ogen steekt de vlucht naar hoger zien en betrachten. In zijn woorden en opvattingen de begeesterde strekking van een echt kunstenaar. Wat me immer trof bij hem was zijn rein idealisme, zijn verre kijk op alle dingen en zaken". Prof. Paul De Keyser typeerde hem als kunstenaar : "Zijn scheepje heeft hij laten drijven in vele wateren, naar alle richtingen van de artistieke windroos, maar men kan niet zeggen dat hij ooit is gestrand of schipbreuk heeft geleden, niet alleen omdat hij als geboren Oostendenaar wellicht de zeemanskunst verstond, maar vooral omdat hij overal zijn eigen wimpel is blijven voeren : hij zelf ! De kleurgevoelige Jan De Clerck verloochent zijn Vlaamse aard niet. Door alle vervormingen heen, blijft hij een warmbloedige colorist met een zeldzame zelfbeheersing evenwel, want in de grond is De Clerck een wils-natuur".

Jan De Clerck heeft een deel van zijn woning ingericht tot een soort museum, waar hij enkele representatieve werken samenbracht : wij raden onze lezers aan een bezoek te brengen aan deze verzameling. Toen we hem vroegen welk werk hij wenste in "West-Vlaanderen" te zien verschijnen, sprak hij een woord dat zijn goede aard weer eens bewijst : "Van mij moet ge niets plaatsen : het zijn de jongeren die ge moet steunen; vraag aan iemand, Paul Vermeire bijvoorbeeld, dat hij een portret maakt". Zo krijgen onze lezers het portret van de oudste en edelste der Oostendse kunstenaars, getekend door een der jongsten.

De Oostendse Kunstkring organiseerde in juli '55 een tentoonstelling "Negen Provinciën" in de Koninklijke Galerijen te Oostende. Jan DE CLERCK toonde er drie werken : "Jonge verliefde componist", "Al goed nieuws" en "Hij is vertrokken" (4).

In augustus-september '55 organiseerde het Oostends Kunstverbond de tentoonstelling "Ensor, Permeke, Spilliaert en de Oostendse Schilderkunst". Ook hier drie werken van Jan DE CLERCK : "Oud barkje", "Gemaskerd bal in het Kursaal" en "Eerste Handelsdok bij winter" (5).

-
- (1) E.L., Met kunstschilder Jan De Clerck aan de praattafel, in Het Kustblad, 25 mei 1951.
 - (2) Kunstkring van Oostende in samenwerking met Westvlaamse Kunstkring Brugge. Tentoonstelling van Westvlaamse schilder- en beeldhouwkunst (tentoonstellingscat.), Oostende, 1952.
 - (3) Portret afgebeeld in "De Plate", januari 1986, blz. 5.
 - (4) Tentoonstelling van de 9 provinciën van schilder- en beeldhouwkunst (tentoonstellingscat.), Oostende, 1955, blz. 4, nrs. 66-68.
 - (5) Ensor, Permeke, Spilliaert en de Oostendse schilderkunst (tentoonstellingscat.), Oostende, 1955, nrs. 60-62.
-

WEGWIJS IN OOSTENDE MET "LANGE NELLE

Veertien deelnemers van de eerste gidsencursus, die vorig jaar de eerste gidsencursus in Oostende volgden, hebben zopas "Lange Nelle" opgericht. Deze cursus werd georganiseerd door de Stad Oostende in samenwerking met de Oostendse Kamer voor Handel en Nijverheid en de Heemkring De Plate.

Hierdoor heeft Oostende eindelijk een eigen gidsenvereniging. Met de oprichting van deze vereniging wil men een daadwerkelijke oplossing bieden aan de groeiende behoefte aan lokale gidsen. Men wil meehelpen om op een bevattelijke en aangename wijze het historische, architecturale, artistieke en folkloristische erfgoed van Oostende en haar omgeving naar een geïnteresseerd publiek toe te vertalen.

Een klassieke rondleiding duurt ± 2 uur en de groepen of individuen kunnen rondgeleid worden in het Nederlands, Frans, Engels, Duits of Italiaans.

De Kring staat ook open voor niet-gidsende leden. Het lidgeld bedraagt 400 ₣, te storten op rek. nr. 068-2075070-73 t.a.v. Gidsenkring "Lange Nelle", Eekhoornstraat 20 te Oostende. Voor reservaties van gidsenbeurten : zelfde adres.

GELEZEN IN HET SCHOOLBLAADJE VAN HET O.L.VROUWECOLLEGE - lagere afd. Bezoek aan museum "De Plate".

Op maandag 16 januari zijn we naar het museum "De Plate" geweest.

Een vriendelijke gids leidde ons het museum door. Er waren veel mooie kleurrijke schilderijen van Oostende. Elke zaal kreeg een bekende naam van meneers die vroeger bekend waren. In de eerste zaal waar we binnen gingen was er een schilderij van Oostende nu en vroeger.

Er was ook het vroegere kursaal die in het klein afgebeeld was. Daar stonden ook schepen : zeilschepen en stoomboten. Op het einde van het museumbezoek gaven we een applausje voor die gids en... kwamen terug naar school.